

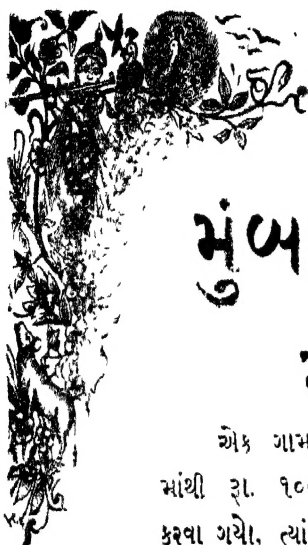
ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઇટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૨૨૮૦ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ મુદ્રણનો અવલોકન

વિષય ૮ : ૪

Reg No. 12.

મુંબઈનો -

મવાલી

એક ગામડાનો કાકર છોકરો ઘર
માંથી રૂ. ૧૦૦) ચોરી મુંબઈ રહેલ
કરવા ગયો, ત્યાં રૂ. ૧૦૦) તું શું કર્યું
અને છેવટે તેની કેવી હુદ્દશા થઈ તેનું આગેહુળ વર્ણન
આ પુસ્તકમાં આપેલું છે.

(રાગ મવાલીનો.)

૧૨

કેશન તણી કયની કહું, વાંચક તમે કાને ધરો,
કેશન વધી બણી દેશમાં, કંઈ દાઝ દીસ માંહી ધરો
કેશન તણો ચક્કો અતિ, આ દેશમાં બ્યાપી રહો.
કેશન ગણી જીવ તુલ્યને, શું કેશને વગગી રહો
વાંચક બરા મુણને બધી આ, અવતવી છે હીરદરી,
હું ગામડાનો ગઝ પણ, જાતે હનો નરી

ધર આર ને પૈસે ટકે, પિતા બહુ સુખીયા હતા,
 પણ જોઈ કુલુદિ માહરી, પિતા બહુ દુઃખીયા થતા
 કદી પાછ પૈસો હોય જો, પિતા તણા પોકેટમાં,
 છોડુ કદી નહિ દાવ તે, બનુ થીક એક મીતડમાં.
 પાછા પછસો રૂપીઓ, કલદાર વળી જનાં નોટ છે,
 છોડે કરી નહિ દાવ બંદ, પુછે ત્યારે વોટ છે.
 ઉમ્મર થઈ વીસતી છતા, અકકસ મે દાણા નહિ,
 જાન કંઈ નવ આવીયુ, રત્યું જાન મુજ ગીસતી મદી.
 મનમા નિચારો હું કરું, આવ રૂપઈયા મે કલદાર,
 બની હતીને રે પછી, મુજબ જતાં લાગે શી વાગ.
 દીન એક એવા આવીયો, પાસા બરા પોચાર છે,
 માતા ગઈ પીચેરમાં, કંઈ કંમે બાપા બહાર છે.
 બેતી હતી નીજ માસરે બ્રાતા ગયો નિશાળમાં,
 તે મંગળ ચોંટડીઆ મહી, હુ કેશ કેરી જાળમાં.
 પત્તો જડયો કાલી મહી, ચાર્યા રૂપઈયા સો કલદાર,
 કળીયુગનો બની ફાકડો, બોમ્બે જવા થયો તૈયાર.
 મુજબ ગયો હું હોંસથી, પૈસા થયા ખાલી જ્યારે,
 જઈ એસી માધુ બાગમા હીસાગ કીધો મેં ત્યારે.
 કલદાર સોનો હીસાગ મે, નીચે બધો દર્યાવીયો.
 હીસાગ કીધા બાદ તો, મની કાગ કારો આવ્યો.

રૂ. ૧૦૦) નો હિસાબ.

આ લોક કે પરલોકમાં, બસ દામ સાથે કામ છે.
 જો દામ હોયે પાસ તે, જાણે નહિ ક્યાં રામ છે.

ધેરથી નીકળ્યો. હું જ્યારે, કદાર રૂપઈયા સો હતો,
 આવ્યો બજારે હોંસથી, ગરમી તણા દિવસો જતા.
 લીધી ડીસ એક આઈસ્ક્રીમની, સરખત સાથે ટેસ બહુ,
 ચાલ ખીડી પાનના, ટીકીટ સુદાં છ કહુ.
 આણંદના સ્ટેશન પરે, ભજ્યાં છે મજેદારનાં,
 ખાતાં લેતાં શી વાર છે, જ્યાં જોર છે કલદારનાં
 હાંસકમાં ખરોડા ગયો, ત્યાં કેવડો કામાતુર છે.
 સમજે નહિ કંઈ ભેદમાં, આનંદમાં ચકચુર છે.
 ઘઈ જલેમી, કેવડો, બેંડો તે ગાડીની મહીં,
 એવામાં ઠેલણ ગાડી આવી, મનીયારનો એ માલ લઈ.
 પોકેટ ઇલેક્ટ્રીક તે ચસ્માઓ, પટા લેખર પરમન ગયું,
 ખનનાઈકે પણ હિંચ મેકકરનું, દશનું ખીલ ખરોડે થયું.
 ત્યાંથી ગાડી ચાલી આગળ, ભર્ય મુકયું સુરત આવ્યું,
 તાપી નર્મદે ગઈ નદીઓ પણ, ભાન તેનું નવ આવ્યું.
 સુરતની વખણાતી ચીજો, નામ કહું તો એક ખરશી,
 ખરશીનો કરવાતે ટેસ, એક રૂપીઓ નાખ્યો ચરકી.
 ત્યારબાદ મુંબઈ જતામાં, ત્રણ રૂપીયાનું પરચુરણ,
 દશ, છો, ત્રણ, એક, મળીને, વીસનું કાધું ચુરણ.

x

x

x

x

તટલી થશે સુણી વાત આ, મીસ્ટર મીસ્ટ્રીની ખહારમાં
 લાડે બેસી દામમાં, મીસ્ટર ગયા બજારમાં.

x

x

x

x

કળીયુગના લુખા મિત્રો.

બજારમાં આવ્યા પછી, બે મીત્ર તો ભેગા થયા,
 કેમ મીસ્ટર ઠીક કહી, હોટલ વિષે ચાલી ગયા.

લજ્યા ધારી ને જલેળી. સ્પેશીયલ ઓર્ડર ત્યાં થયા.
પાન ખીડી સીઝર પીધામાં, તલ્લીન સૌએ થઈ ગયા.
સોડા લેમન સરખત જીંગર, આઈસ સાગે બહાર છે,
મીત્રો મળે લુખા બધા ત્યાં, ફેલી ખાતાં શી વાર છે.
એમ કરતાં સાંજ પડીને, ઘેર ગયા વિશ્નુ કિશ્ન,
સાંજ પડીને ટોટલ ટીબો, થઈ ગયું પાણી વીસનું.

x

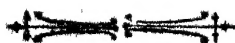
x

x

x

રાત પડીને સાંજળું, છે ખેલ નવો દમયંતીનો,
ત્રણ ઓરચેસ્ટા એક પરચુરણ, ચારનો ઉતાર્યો વીંખા.
એમ કરતાં દીન પાંચમાં, પાંચડ મીઠાની ઉડી,
નેંધ બર્ચો બોમ્બેનો ભારે, લઈએ વાળી ત્યાં મુડી
પચાસનો ટોટલ ગણો તો, દશ વેશ્યાના મસ્કામાં,
પાંચ કાળીઆ નાગનો, બાર નાટકના ચરકામાં.
સાત ગણુને ખાધા ખર્ચ, ત્રણ થયા પાન ખીડીમાં,
સીઝર મુવાના છે રૂપકયા, છે આપ્યા નર્ક સીડીમાં.
પચાસ, ચાર વીશ, વીશ થઈ, ટોટલ થયું એકાઠુંમાં,
ત્રણની ભાઈ ભુલ પડી છે, તે ગણુને પરચુરણમાં.
એમ કરી ચોગણું ટોટલ, છે પડ્યા છે ખીસ્સામાં.
તોયે રૂપકયો એક કાઠી, આખર ગયો હું પીકામાં.
પીકામાં પેકા પછી, બેલાન હું પુરો થયો,
તે સમયનો દાવ સાધી, પાંચ ઝડીયો લઈ ગયો.
લાત મારી બહાર કાઢ્યો, પોલીસે લીધો તાણી,
ભાન આવ્યે છોડી મુક્યો, સાર લીધો સંધ્યે જાણી.
આવાં ખોટાં કત્યથી, પ્રતિજ્ઞ લીધી સહી
મરી બધું ભલે એકલો પણ ઘેર તો જાવું નહી

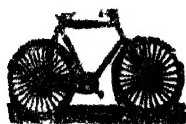
જુએ દુઃખે દીન પાંચ કાઠી, બોમ્બે વિષે ફરતો હતો
 લાચાર છું લાચાર છું, ઉદગાર એમ કરતો હતો
 જતા દીન એક સડક પર, એક શેડ તો ભેગા થયા,
 લાવ લાવ ને પ્રેમથી, ઉદગાર કંઈ આશા લાવી.
 કેમ મીસ્ટર ક્યાં રહ્યો ને શું તમારું નામ છે,
 કેમ મીસ્ટર આવીયા ને, શું તમારું કામ છે.
 છુ જાતનો મીસ્ટ્રી અને, મુજ નામ પણ મીસ્ટ્રીલહો,
 કંઈ કામ મારું આવી પણ આપની હીસ્ટ્રી કહો.
 નાના તમે પહેલાં કહો, મારે તમારું કામ છે,
 રેવાશી છું મુંબઈતણો, મીસ્ટર મવાલી નામ છે.
 વેપાર વગર પૈસાતણો, પૈસા વગર વેપાર છે.
 એક દીનના વેપારથી, સો દીનનો અધીકાર છે.
 તે વેપારના હીસાબ માટે, એક નોકર જોઈએ,
 બળવાન બુદ્ધિવાન ને હિંમતવાન પણ એ જોઈએ.
 બળવાન બુદ્ધિવાન ને, હિંમત ન હોયે જો જરી,
 તો કામ તેનું રે નથી, બાકાત જાયે એ મરી.
 હોય બખર નોકરતણી તો, મુજને બતલાવોને,
 હોયે જો ઇચ્છા આપની તો, આપ પણ દર્શાવોને.
 વેલ મીસ્ટર દીકર કહ્યું, હું જાણતો સરવીસને,
 ધન્ય બુદ્ધ્યાં લાગ્ય મારાં, ધન્ય છે જગદીશને.
 કરી પરીક્ષા માહરી, તે મુજને નેહી ગયો,
 મીસ્ટરતણા સહેવાસથી, મવાલી હું પુરો થયો.

ચોપાટીનો ચરકો.

(રાગ ચોપાટીનો)

ખેમી હું સાંજે સામકલ પર, જતો ચોપાટીએ ફરવા,
 લખ સામકલ ભાડાની, જતો ચોપાટીએ ફરવા.
 ખાલી જે હોય ખીમ્સા તો, જતો ચોપાટીએ ફરવા,
 મેળવવા મિત્ર હું સાગ, જતો ચોપાટીએ ફરવા.
 મગાનો થઈ આહા ! શત્રુ, જતો ચોપાટીએ ફરવા.
 લખ પેંડા અને બરફી, જતો ચોપાટીએ ફરવા.
 લલા ભલાને છેતરવા, જતો ચોપાટીએ ફરવા,
 જેવું બહુ લાલ લલનાને, જતો ચોપાટીએ ફરવા.
 વળી નીત સહેલ ફરવાને જતો ચોપાટીએ ફરવા.
 કુડા કૃત્યોને આદરવા, જતો ચોપાટીએ ફરવા.
 ફરવા પૈસાતણ પાણી, જતો ચોપાટીએ ફરવા.
 નવા મિત્રોને મંતરવા, જતો ચોપાટીએ ફરવા.
 લખ ખીમ્સામાં બજરને, જતો ચોપાટીએ ફરવા.
 ઘડવા કંઈ ઘાટ પૈસાનો, જતો ચોપાટીએ ફરવા.

સામકલની સહેલ.

જતાં દીન એક સામકલ પર, બન્યું કૌતક એક કારમું
 કરતાં સહેલ સામકલની, થયું વિવાહનું આરમું.

x

x

x

x

(રાજ સાઈકલનો.)

જતા તો એક દીન ચારો, બેસીને સાંજે સાયકલ પર,
હતું ચામાસું તેવામાં, વળી વગસાદ પશુ ઝરમન.
મુકા હું શોટ રસ્તો ને, જતા પબ્લીક રોડ ઉપર,
ઘોડી સાઈકલ ક્રુત પાવર, પડ્યું તેવામાં ત્યાં પથર.
તેવામાં સામેથી જાંઘ, સપાટે આવતી મોટર,
જરા હું તેથી ગભરાયો, વળી આગ્યું પગે ધાતર.
પડ્યો હું ભાન મુલીને, પડ્યો નીચે હું ખરેખર,
જતાં લોકોએ સૌ જાણું, અને બોલ્યા સાં પરરેપર.
પડ્યો હતો સડક પર ને, પડી સાઈકલ વળી આગળ,
થયો અકકડનો હુ ફકકડ, અને બનીયો પુરો પાગલ

x

x

x

x

વાગ્યુ એનો જખમારે ને, કપડાં ખગડયાં નફા મહી,
આખરે તો ખીરસામાં મૂકી, ઉડી સાઈકલ લીધી સહી.
હજુ બાકી રહી આગળ, છતાંયે નીદ આવે છે.
ખુટી છે ઈંકે પશુ થોડી, કલમ ખાવાને ધાયે છે.
કરી સદ્ભાવ મેં તેથી, અધુરું ખ્યાન ગાખ્યું છે.
વાંચ્યા લખ ભાગ ખીજો ને, અધુરું તેમાં દાખ્યું છે.
દશે બુલો ઘણી મારી, છતાં આઈ બેગ થોડ પાર્ડન,
અધુરું ભાગ ખીજમાં, બટ યુ ગો ઇન એ ગાર્ડન.

છપાય છે !

છપાય છે !!

મુંબઈનો મવાલી ભાગ ૨ નો.

હિંદુસ્તાનની પડતીનાં કારણો.

(રાગ ઠીક.)

ઝેર વેર વધ્યાં ભાઈઓમાં, દુષ્ટતા દીઠા ઘેરઘેર,
પંચોમાં પણ પંચાતજ પેડી, પંચાતીયા પણ થયા અનેક,
ફળીયા માંહી લડતાં દેખું, બપોર સાંજે નર ને નાર
એ કારણથી હિંદુસ્તાનની, ચઢતીને નહિ આવે પાર
ધર ધરો ગીરો મૂકીને, બૂંડું બોલી માલે છે,
ખાટું બોલી ખડખડ દસતા, કુસુંપ સર્વ વધારે છે,
ચઢા પાણીનો પારજ નહિ ને, ખીડી વ્હાલી છે દિલદાર.—એ કારણથી
આવક ઘોડી ખર્ચો કરતા, મહેનત કરતા નહિ લગાર.
અભિમાનથી ઉચા ચઢતા, રાખી ખેડો દમદમામ,
ખાલી: કુસુંપ: મનમાં રાખી, ગેબી રીતે ખાતા માર.—એ કારણથી
ગોળ દીઠા મેં સર્વે જાતામાં, કુસુંપનું એ ધર થયું,
સંપ નવ દેખું કાઈ જગ્યાએ, અમૃતનું એ ઝેર થયું,
કુસુંપથી નર નારી બનતાં, તૂટી કહે તે ધ્યાન ધરો —એ કારણથી
કારણનું કહું માનીને આખર ઠંકાણે આવો
માટે મારા, બંધુ કહું છું, કુસુંપ નવ કરશે કાષ્ઠ,
આખર વખતે આગળ આવે, પાછળથી રહેશે રોષ.
હિંદુસ્તાનની પડતી કેરું, મુખ્ય કારણ આ દેખાય,
કુસુંપને હિંદમાંથી કાઢો. તો માતા સ્વતંત્ર થાય.

એમ. ઠી. એન્ડ સન્સનું બનાવેલું

આંમળા, ચંબેલી, બેરસલ્લીનું તેલનંબર વાપરો.

મળવનું ઠંકાણું:—ભાવસાર સોમચંદ મગનલાલ.

અમદાવાદી બજાર-નંદીઆદ.

ભારત છાપની દવાઓ, હેર ઓધણ, તેલ, ચૂર્ણો,
મસાલા તથા સુગંધીત સાબુઓ વીગેરે વીગેરે
વેચવા એજન્ટો જોઈએ છીએ. કમીશનની
સરતો માટે લખો.

આ છાપનોજ સાબુ કે પાવડર લેજો

એજન્ટ થનારને
તેના નામના
ઑર્ડર અને
હેન્ડબીલ મફત
મોકલી આપવામાં
આવશે.

થોડી મુડીએ
ખહોળો વેપાર
કરવો હોય તો
આજેજ એજન્ટી
માટે લખો.

ફીમત રૂ. ૦-૨-૦ હજન ૧ નો રૂ. ૧૧

જે ગ્રહસ્થાને દુકાન ખોલવી હોય તથા થોડા પૈસે
ખહોળો વેપાર કરવો હોય તો આ એજન્ટીની દવાઓ
વેચો. ૧૪x૨૦x૨૪ નો મહેલો નાનરી તખતો મફત મળે
છે. એક આનાની ટીક્રીટ બીડી મોકલવાથી કેલેન્ડર મફત
મળે છે. વી. પી. શ્રી માલ મંગાવવો અને જનના પાઉડર
સ્તલનો રૂ. ૧-૦-૦. પડીકાનો ૦-૧-૦,

જીવનોદય એજન્ટી.

દેસાઈ પોળના નાકે, અમદાવાદી બજાર,
વોર્ડ નં. ૨-નડીઆદ.

જ્ય પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં શાહ દગજીવતદાસ
પી. અમદાવાદી બજાર-નડીઆદ

વાંચો

વાંચો

ચો

નવા નુતન વર્ષને દીવસે શું વાંચશો

માસિક

“અભિનંદન”

માસિક

પ્રગટ થાય છે

રમુજી માસિક

પ્રગટ થાય

નવા નુતન વર્ષને દીવસે

“અભિનંદન”

નામનું તદ્દન નવું માસિક
ચિત્ર સજ્જિત નવીઆદમાંથી
પ્રગટ થાય છે.

લવાજમ.

રથાનિક રૂ. ૩—૦—૦

પહારગામ રૂ. ૨—૮—૦

હીન્ડ પહાર ૬ શીટીંગ

આ ઉગતા, માસિકનું લવાજમ અગાઉ મોકલી
આપનારને દર માસે દર અંકે અંકેકે બેટણુક તદ્દન
મફત અ પવામાં આવશે અને આશ્રય દાતા તરીકે

માસીકની પાછળ નામ અમર કરવામાં આવશે તથા રૂ. ૧૦ અગાઉ
મોકલી આપનારને દર અંકે દર માસે અંકેકે બેટણુક ત્રણ વર્ષ સુધી
મફત આપવામાં આવશે. આ ઉગતા નવા માસિકને અમારા શુશીલ
સદગ્રહરથો આશ્રય આપી આભારી કરશે એવી સંપૂર્ણ આશા છે.

તા. ક. આ માસીક દર માસે પ્રગટ કરી અમારા માનવંતા આલોકના
કોમળ હસ્તમાં અર્પણ કરવામાં આવશે.

“અભિનંદન”

